

NEONATAL SEPSISNING XAVF OMILLARI

Bahronova Dilshoda Tohirovna

Samarqand davlat tibbiyot universiteti

1-Pediatriya va neonatologiya kafedrası

1-kurs magistratura rezidenti

KIRISH

Neonatal sepsis — hayotning dastlabki 28 kunida mikroorganizmlarning qon oqimiga kirishi natijasida rivojlanadigan, organizmning umumiy yallig‘lanish javobi bilan kechuvchi og‘ir klinik sindromdir. Neonatal davr immun tizimning morfofunktsional jihatdan yetilmaganligi bilan tavsiflanadi, bu esa infeksiyon jarayonlarning tez generalizatsiyalanishiga olib keladi. Shu sababli neonatal sepsis neonatologiya amaliyotida yuqori xavfli holat sifatida baholanadi.

Zamonaviy tibbiyotda diagnostika va davolash usullarining rivojlanishiga qaramasdan, neonatal sepsis hanuzgacha chaqaloqlar o‘limi va uzoq muddatli asoratlarning muhim sabablaridan biri bo‘lib qolmoqda. Kasallikning dastlabki klinik belgilari nospetsifik bo‘lgani sababli, sepsis ko‘pincha kech aniqlanadi va bu davolash samaradorligini pasaytiradi.

MAVZUNING DOLZARBLIGI

Neonatal sepsisning dolzarbligi uning og‘ir kechishi, tez rivojlanishi va hayot uchun xavfli asoratlar bilan kechishi bilan izohlanadi. Ayniqsa, prematur va kam tana vazniga ega chaqaloqlarda infeksiyaga qarshi himoya mexanizmlarining yetarli darajada shakllanmaganligi sepsis rivojlanish ehtimolini oshiradi. Shu nuqtai nazardan, neonatal sepsisning xavf omillarini aniqlash va ularni tizimli ravishda baholash profilaktik va erta davolash choralarini takomillashtirishda muhim ahamiyatga ega.

TADQIQOT MAQSADI

Neonatal sepsis rivojlanishiga olib keluvchi asosiy xavf omillarini tahlil qilish va ularning klinik ahamiyatini yoritish.

ASOSIY QISM

Neonatal sepsis ko'p omilli patologik jarayon bo'lib, uning rivojlanishida bir nechta o'zaro bog'liq xavf omillari ishtirok etadi.

Ona bilan bog'liq xavf omillari

Homiladorlik davrida onada kechgan infeksiyon holatlar neonatal sepsis rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Urogenital infeksiyalar, bachadon ichki yallig'lanish jarayonlari va xorioamnionit patogen mikroorganizmlarning vertikal yo'l bilan homilaga o'tishiga sharoit yaratadi. Tug'ruqdan oldin suvning uzoq muddat ketishi, tug'ruq vaqtida tana haroratining ko'tarilishi va prenatal kuzatuvning yetarli darajada olib borilmasligi infeksiya xavfini oshiruvchi muhim omillar hisoblanadi.

Homila va chaqaloq bilan bog'liq xavf omillari

Prematur chaqaloqlarda teri va shilliq qavatlarining himoya funksiyasi to'liq shakllanmagan bo'lib, immun javob mexanizmlari yetarli darajada rivojlanmagan bo'ladi. Past Apgar ko'rsatkichlari, intrauterin gipoksiya, kam tana vazni, tug'ma rivojlanish nuqsonlari va metabolik moslashuv buzilishlari neonatal sepsis rivojlanish xavfini sezilarli darajada oshiradi.

Tug'ruq jarayoni bilan bog'liq xavf omillari

Asoratli va uzoq davom etgan tug'ruqlar chaqaloq organizmida stress holatini kuchaytiradi. Tug'ruq vaqtida asfiksiya, mekonial suvlar bilan tug'ilish va invaziv akusherlik aralashuvlari chaqaloqning infeksiyaga qarshi rezistentligini pasaytiruvchi omillar sifatida baholanadi.

Tibbiy aralashuvlar bilan bog'liq xavf omillari

Neonatal reanimatsiya va intensiv terapiya bo'limlarida qo'llaniladigan invaziv muolajalar kech neonatal sepsis rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Markaziy venoz kateterlardan foydalanish, sun'iy o'pka ventilyatsiyasi, uzoq muddatli parenteral ovqatlantirish va steril qoidalarga to'liq rioya qilinmasligi nozokomial infeksiyalar xavfini oshiradi.

Erta va kech neonatal sepsis

Erta neonatal sepsis odatda chaqaloq hayotining dastlabki kunlarida rivojlanib, asosan ona bilan bog'liq infeksiyon omillar bilan bog'liq bo'ladi. Kech neonatal sepsis esa ko'proq shifoxona muhiti va tibbiy aralashuvlar fonida yuzaga keladi.

XULOSA

Neonatal sepsis murakkab va ko‘p omilli patologiya bo‘lib, uning rivojlanishida ona, chaqaloq va tibbiy muhit bilan bog‘liq xavf omillari o‘zaro uzviy aloqada bo‘ladi. Xavf omillarini erta aniqlash, homilador ayollarni sifatli prenatal kuzatuv bilan ta‘minlash, tug‘ruq va neonatal davrda infeksiya nazoratini kuchaytirish neonatal sepsisning oldini olishda muhim ahamiyatga ega. Kompleks profilaktik yondashuv neonatal kasallanish va o‘lim ko‘rsatkichlarini kamaytirishga xizmat qiladi.